

Martina Ovesná

Lexikální a sémantické pole slov mano/brazo ruka/paže ve španělštině a v češtině

(posudek vedoucího bakalářské práce)

Předkládaná práce zkoumá za pomoci korpusové metodologie kontrastivním způsobem výskyt španělských slov *mano/brazo* a jejich předpokládaných českých protějšků *ruka/paže* v tzv. somatických frazémeh. Jde tedy o text, který je svým hlavním zaměřením frazeologický, své závěry se ale snaží ilustrovat na kvantitativně-kvalitativní analýze materiálu získaného z korpusů, tj. autorka si při jeho přípravě musela osvojit též metodologii práce s korpusem. Jejím cílem bylo předložit soupis konkrétních frazémů a na srovnání španělského a českého materiálu ukázat, že dvojice slov *mano – ruka* a *brazo – paže* si ne vždy odpovídají, že chápání hranice mezi *mano* a *brazo*, resp. mezi *ruka* a *paže* není stejné.

Práce má velmi přehlednou a logickou strukturu. Skládá se z pěti kapitol. První z nich uvádí čtenáře do problematiky, druhá a třetí jsou věnovány teoretickému rámci výkladu (řečeno jinak, představují tzv. teoretickou část práce). Druhá kapitola je věnována frazeologii jako disciplíně, její definici a historii a čtenáři předkládá též definici některých základních frazeologických pojmů, jako je frazém, idiom, kolokace a další. Třetí kapitola se velmi stručně zabývá kognitivní lingvistikou a jejími základními pojmy. Je tomu tak proto, že k výkladu významových posunů slov *mano*, *brazo*, *ruka* a *paže* v dalším textu jsou nezbytně nutné pojmy metafora a metonymie. Čtvrtá kapitola přináší korpusovou analýzu jazykového materiálu a představuje hlavní osobní autorčin přínos. Martina Ovesná postupně analyzuje výskyt slov *mano*, *brazo*, *ruka*, *paže* v kombinaci s adjektivem, resp. s předložkou a dalším substantivem, to vše na jednojazyčném korpusu Araneum Hispanicum a na paralelním korpusu InterCorp. U každého frazému přináší kvantitativní údaje z korpusu doplněné o komentář, který se dle situace věnuje původu frazému, kontextovým omezením apod. Poslední, pátá kapitola shrnuje nejdůležitější závěry práce, mj. se vyjadřuje k platnosti předpokladů/hypotéz, které si autorka stanovila v úvodu práce.

Práci celkově považuji za zdařilou. Ve svém hodnocení oddělím teoretickou a praktickou část práce.

Výklady v teoretické části (frazeologie, kognitivní lingvistika) jsou spíše stručné, autorka zcela vědomě nezachází do podrobností a věnuje se jen těm dílčím tématům, která budou důležitá pro další text. Je důležité připomenout, že frazeologie ani kognitivní lingvistika netvoří součást programu bakalářského studia hispanistiky, jsou studentům nabízeny až později, proto je autorčin výklad v této části práce založen takřka výhradně na samostudiu. Vezmu-li v úvahu tuto skutečnost a také prostorová omezení daná předepsaným rozsahem bakalářské práce, považuji tuto část za dobrou – jak už bylo řečeno, výklady jsou spíše stručné, proto v jistém smyslu zjednodušené, takže rozhodně nepřinášejí úplný pohled na dnešní stav daných disciplín, ale jsou věcně správné, neobsahují nepřesnosti a odpovídají úrovni požadované v bakalářské práci. Oceňuji navíc to, že autorka si je vědoma poměrně značného rozdílu mezi českou a

španělskou frazeologickou tradicí a je schopna předložit sice elementární, ale věcně správný výklad těchto koncepcí.

Korpusová analýza je koncepčně dobře vystavena a jako celek je připravena velmi poctivě. Autorka metodologicky správným způsobem vyhledala frazémy, které ji zajímaly, a jejich kvantitativní i kvalitativní charakteristiku dobře zasazuje do souvislostí, tj. přihlíží k okolnostem, které jsou pro interpretaci relevantní. Její výsledky tak pěkně ilustrují rozdíly ve významu a distribuci zkoumaných slov. Jistě, nejde o výsledky převratné, v zásadě ukazují to, co autorka sama očekávala, ale práce s daty i výklad jsou věcně správné a přiměřené. Přehled frazémů lze chápat i jako jakýsi stručný slovníček korespondencí mezi španělštinou a češtinou.

Shrnu-li své hodnocení obsahu, konstatuji, že se jedná o velmi pečlivě, poctivě připravenou práci, která obsahově i metodologicky odpovídá bakalářské úrovni a dokládá autorčinu odbornou kompetenci.

Formálně je práce připravena pečlivě, jen občas (ale zřídka) se objevují chyby v interpunkci (téměř vždy se jedná o absenci čárky na konci vložené věty).

Poznámky a náměty k obhajobě:

- Co autorce způsobovalo největší „potíže“ při práci s korpusy? Jak postupovala při odlišování frazeologických a nefrazeologických užití jednotlivých spojení (třeba u *mano derecha*)?
- V tradiční frazeologii se často zkoumal původ daných spojení. Do jaké míry se autorka věnovala tomuto tématu (někde se to přímo nabízelo, např. u *brazos de Morfeo*)?
- Jakým dalším směrem by se případný výzkum v této oblasti mohl ubírat?

Celkově se domnívám, že jde o poctivou, zdařilou bakalářskou práci. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně se kloním k hodnocení *výborně*.

V Praze dne 27. 8. 2024

prof. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.